

Jaume BARTUMEU

la veu de l'experiència

Jaume Bartumeu, president del partit Socialdemocràcia i Progrés d'Andorra, fa una repassada a la situació actual del país i als grans problemes que aquest haurà d'afrontar en matèria, no només de salut, sinó també en l'àmbit econòmic i social.

Per Josep Segura · Fotos: Àlex Tena · Óscar Laborda

Què s'ha guanyat i què s'ha perdut per al país, des que vostè va deixar de ser cap de Govern?

El país no anava pas millor el mes de febrer d'enguany -és a dir abans de l'esclat de la pandèmia- que quan jo vaig deixar la presidència del Govern, ara ha fet nou anys. La precarietat laboral, l'augment de l'endeutament públic, salaris baixos i lloguers molt elevats, junt amb una pèrdua de competitivitat del comerç, ja eren aquí, insisteixo, abans d'aquesta terrible crisi i després de nou anys de governs de DA. Aquestes qüestions,

avui més accentuades que mai, no són doncs un càstig dels déus que ens haurien abandonat. Són el resultat de l'absència, durant nou anys, que és molt de temps, de determinades polítiques públiques. I no només, tot i que també, de les sanitàries, financeres o de lluita contra la pobresa.

Sorpren molt que una figura com vostè, excap de govern, i home amb una dila-

tada experiència política, no hagi estat més actiu políticament durant aquesta crisi sanitària, per què?

Amb el meu equip vam considerar, des del mateix 13 de març -i així ho vam fer públic- que en situacions d'excepció no hi ha d'haver cap esclatxa partidista en el suport a les institucions i organismes que tenen la responsabilitat d'administrar i gestionar la crisi. I així ho vam reiterar el 23 de març donant suport a la llei de mesures excepcionals i urgents.

Vostè sempre ha dit que la política sense transparència és dubtosament democràtica, quina opinió li mereix que Govern es negui a donar les dades sobre les empreses que s'han beneficiat de crèdits tous, ERTO, etc.?

Em sembla, parlem clar, inadmissible. Recordem que el Govern publica al Butlletí Oficial els noms de les persones que es beneficien de beques o d'una subvenció per l'habitatge i, també els noms de les persones a les quals hom els refusa beques o ajuts (i algunes d'elles, estudiants menors d'edat). En conseqüència, l'opacitat no és justificable en aquesta qüestió.

A banda dels crèdits tous, també han existit altres accions com ara el sou dels metges cubans o els acords amb Grífols, entre altres. Han realitzat accions per aclarir aquests temes?

Pel que fa al suport mèdic arribat de Cuba penso que va ser una molt bona iniciativa, que tots els responsables polítics andorrans hem d'agrair al govern cubà. Per això és una llàstima que el Govern ho hagi espatllat dissimulant unes dades que, si hi havia diners esmerçats

que provenen del pressupost andorrà, són públiques i no es poden amagar.

L'Estat ha hagut d'emetre dues emissions de deute, vostè

hauria optat per aquesta fórmula o hauria preferit un endeutament amb institucions de fora per evitar debilitar més l'economia de país?

Les emissions de deute no són una iniciativa desconeguda. Les va desenvolupar

L'opacitat de Govern no és justificable a l'hora de no facilitar les empreses que s'han beneficiat de crèdits tous i ERTO

en el seu moment el Govern que jo presidia. Però aquesta fórmula, en la situació actual, no és suficient. Tant és així que, si fossin transparents, ens explicarien que són les entitats bancàries del país, una especialment, que han hagut d'assumir la subscripció de les darreres emissions davant l'interès moderat i mesurat, és a dir no gaire entusiasta, de la seva clientela en adquirir-ne. El que calia fer és posar-se en relació amb el Copríncep Francès per aconseguir el ferm suport del Govern de França que ens obrís les portes d'una institució financera francesa de primer nivell.

Ho vaig fer l'any 2010 aconseguint així un finançament exterior mitjançant un préstec, molt positiu per Andorra, que la banca i DA -anaven junts el 2011- van criticar i, quan van poder, el van cancel·lar.

Ara Xavier Espot va optar per deixar que el ministre de Finances s'adrecés amb petulància al seu homòleg francès el dia 25 de març -sense que el cap de Govern seguís la via constitucionalment adient de dirigir-se primer al Representant del Copríncep- i va obtenir una plantofada en data 17 d'abril amb forma d'una seca resposta, negant-li l'accés a una via de finançament. Amb semblant manera de fer només han fet que debilitar la credibilitat del país.

S'han posat a disposició de l'actual Govern per intentar ajudar en aquesta crisi?

Sí, ho vaig fer el dia 27 de març. No ens han dit res, senyal que no els cal recollir la nostra disponibilitat.

Quina valoració féu de com ha gestionat Govern aquesta crisi, que ja es pot considerar global, no només sanitària?

D'entrada vull dir que bona part de les ombres projectades -i n'hi ha- sobre la prevenció i la gestió de la crisi són extensibles a la majoria dels països del nostre entorn. Per tant no hem volgut caure en la crítica partidista. Estem davant una amenaça pandèmica real i hem de ser doncs solidaris de les decisions adoptades, tot guardant el nostre dret a discrepar. No hi hauria res de pitjor

que un nou confinament. Però crec que gairebé tothom estarà d'acord que tot hauria estat més senzill si el Govern no hagués anat expressant posicions contradictòries, per exemple, sobre l'ús de les mascaretes i sobre els tests. Aquest inici de nou curs -escolar i polític- s'ha fet enmig d'una forta inquietud social. Com es pot entendre que el Govern hagi trigat tres mesos a presentar un pla de revifament de l'economia? Cada setmana perduda es pagarà amb empreses en fallida i amb acomiadaments.

Què és el que més li preocupa en aquest moment, la crisi sanitària o la financera?

La qüestió econòmica i financera, sense cap dubte. Passat el confinament hem pogut començar a mesurar la destrossa econòmica de la pandèmia. Més d'un 10% dels treballadors afiliats a la CASS estan encara en situació de suspensió del contracte de treball o de reducció de

la jornada. Tots els sectors s'han vist afectats, uns més que d'altres. La coincidència de l'augment de la despesa social i sanitària per la pandèmia i la caiguda de la recaptació fiscal per la recessió posen

en un compromís els comptes públics. La prioritat ha de ser gestionar bé els fons públics per no caure en la tònica general de DA: el malbaratament. Els diners que es gastin ara els hauran de pagar en el futur les properes generacions.

Creu que la inversió pública, podria ser un motor de reactivació de l'economia?

Sí, ho hauria de ser. Tinc els meus dubtes que ho vulguin fer.

Serà suficient o contempla una pujada d'impostos a curt termini?

No crec que s'hagi d'augmentar els impostos. I pensí que si no es reactiva l'economia els empresaris i professionals ja patiran prou per generar beneficis, amb

El que calia fer és posar-se en relació amb el Copríncep Francès per aconseguir el ferm suport del Govern de França que ens obrís les portes d'una institució financera francesa de primer nivell.

la qual cosa de ben poc servirà augmentar impostos si els que els haurien de pagar no estan en la situació de fer-ho perquè la seva activitat no revifa.

Paral·lelament a aquesta crisi sanitària s'han obert altres fronts, un d'ells és la crisi del tabac, un sector que ja està prou estigmatitzat i que es pot acabar d'enfonsar si França posa més pressió sobre l'adquisició de cartrons. Com creu que es pot resoldre aquest problema?

El Govern sempre està badant i manté sota mínims les relacions amb el Copríncep Francès i amb el Govern de França. Caldria canviar radicalment aquesta situació. Parlant i escoltant podríem trobar solucions transitòries que fessin afluir la pressió.

També, en aquests darrers mesos s'estan desenvolupant tot un seguit de conflictes, com ara el de la justícia. Esteu preocupats per la situació actual d'aquest estament públic?

La qüestió de la justícia és el resultat, directe i sense embuts, de la politització que hi ha portat DA. Reitero ara el que vaig dir al Consell General el 2014: DA va

situar al capdavant del Consell Superior de la Justícia un militant polític. I Enric Casadevall no ha parat mai de fer política en els nomenaments d'alguns càrrecs i en la gestió de l'Administració de Justícia. El trist resultat el tenim al davant: una Batllia col·lapsada i la ciutadania desempaçada davant d'una situació que no té perspectives de millora ni a mitjà termini. Estem molt preocupats perquè quan

La prioritat ha de ser gestionar bé els fons públics per no caure en la tònica general de DA: el malbaratament.

país perd la confiança en la justícia, trontolla l'Estat de Dret. I ja hi som, dissortadament, ben a prop.

Pel que fa a altres grans temes d'Estat, l'aeroport, l'heliport i les infraestructures viàries al nostre país, són temes que s'haurien d'afrontar en aquests moments?

Quant a l'aeroport penso que és coneguda la meua total oposició al forassenyat projecte de la Cambra de Comerç de malmetre el Grau Roig i el Pla de les Pedres. Andorra no pot encabir un aeroport, si vol continuar sent un país turístic, gràcies a un entorn natural protegit. Quant a l'heliport, tenia i té un lloc adient al damunt de les instal·lacions de la duana, a la frontera del riu Runer. En un terreny públic. N'hi ha que volen fer altres

operacions. I quant a les infraestructures viàries, haurien de ser una prioritat de la inversió pública, però...

Quina és la proposta del seu grup?

Miri, el que li puc dir és que hauria calgut formar un govern temporal de concentració. Aquí no s'ha de defenestrar ningú. Senzillament estem en una situació d'emergència nacional. És impossible tenir tots els coneixements tècnics, l'experiència i les competències que una situació tan complexa requereix. A més, els polítics que són al govern estan pressionats per la seva supervivència política. Pensen massa en les eleccions del 2023. Els hauríem retirat part d'aquesta pressió. Els millors tècnics, proposats pel Copríncep Francès, haurien ajudat al conjunt de representants del país. I hauríem estalviat en assessors que no coneixen i que només il·lustren, i sovint aplaudeixen, al Govern sota la mirada crítica de l'oposició. No estem ara per fer polítiques, estem per salvar el país.

Què espera del seu present polític?

Continuar fent aportacions en positiu pel redreçament del país. El moment polític actual és, segurament, un dels més angoixants i perillosos que hem conegut d'ençà l'aprovació, l'any 1993, de la Constitució.●

